

Juli 2024

Nyt fra Civilprocessen

Highlights

Så gik sommerferien, og dermed er det tid til at se nærmere på de procesretlige nyheder offentliggjort i juni måned. Det er – i lighed med juli og december – typisk en lidt mindre omfattende gennemgang og således også i år.

Det betyder naturligvis ikke, at måneden var helt uden highlight (men jeg nøjes faktisk med to sager).

Først vil jeg fremhæve *U 2024.3477 V*, der ved en grundig læsning faktisk ikke er decideret interessant, men som har givet anledning til nogle mere generelle overvejelser om *retlig interesse i sandsynlige tvister*. De var sjove at skrive og er forhåbentlig også værd at læse.

Og derefter skal vi (igen) have en runde om *fremsendelse af ensidigt indhentede erklæringer til en skønsmand*. I denne måned er det *U 2024.3333 Ø (FM 2024.25)*, der følger linjen fra *FM 2023.148*, men altså *ikke* flugter med *U 2024.2424 V (FM 2024.14)*, *U 2024.2375 Ø (FM 2024.48)*.

Juni var imidlertid også af andre grunde interessant for procesfolket. Det var nemlig måneden, hvor Folketinget vedtog lov om gennemførelse af flerårssaftale for domstolene, der implementerer en række forslag fra Rørdam-udvalget.

Det betyder, blandt meget andet, at vi skal vænne os til

- at domstole kan udelukke brugere, der anvender sagsportalen chikanøst,
- at kravene til domme lempes, således at gengivelser af (navnlig) bilag begrænses og gengivelse af vidneforklaring fra retsbogen helt kan udelades,
- at sager kan begæres henvist til en anden byret under henvisning til den forventede sagsbehandlingstid,
- at der kan meddeles advokatpålæg i småsager,

- at forberedelsen slutter 8 uger før hovedforhandlingen (og de almindelige frister for svarskrift forlænges),
- at beløbsgrænserne for flere appelregler øges til 50.000 kr., jf. navnlig §§ 368 og 391,
- at § 389 a også finder anvendelse ved kære i sager om isoleret bevisoptagelse, og
- at beløbsgrænsen for småsager – der nu omdøbes til »den forenklede proces« - hæves til 100.000 kr. bortset fra boligretssager.

Retlig interesse

U 2024.3477 V (FED 2023.116) – om retlig interesse i »måske-tab«

Den her sag har jeg faktisk befattet mig en smule med tidligere, idet jeg indlod mig på en diskussion med den ene af advokaterne på LinkedIn. Jeg har efterfølgende fået lejlighed til at høre om sagen fra begge advokater og fra en kollega, der overværede hovedforhandlingen, og min analyse bygger således (undtagelsesvist) på mere end blot en umiddelbar læsning af dommen.

Twisten udsprang af en arbejdsskade, hvor arbejdsgiverens forsikringselskab havde betalt erstatning for en række midlertidige poster *uden præjudice*. Skadelidte var på tidspunktet i arbejde, men ønskede alligevel at få dom for arbejdsgiverens erstatningspligt.

Sagen rejste således to variationer af spørgsmålet om retlig interesse. Et let og et potentielt interessant.

Det lette spørgsmål først. Ved at betale uden præjudice havde selskabet ikke anerkendt ansvar, og parterne var således også i relation til de foretagne betalinger uenige herom. En sådan uenighed kan imidlertid ikke begrunde et søgsmål, jf. udtrykkeligt Højesterets dom i Roskilde Festival sagen,

U 2007.3477 H (der netop handlede om anerkendelse af ansvar efter betaling uden præjudice).

Det andet spørgsmål havde potentiale til at være interessant. Af omtalen fra skadelidtes fagforening (der havde ført sagen som mandatar) fremgik nemlig, at skadelidte mente at have betydelige begrænsninger og derfor frygtede i fremtiden at opleve en indtægtsnedgang. Formålet med sagen var altså at få fastslået et ansvar, som måske ville blive interessant i fremtiden.

Landsretten fandt heller ikke, at dette argument kunne bære igennem – hvilket jeg efter at have nærlæst den konkrete sag er rørende enig i. Skadelidte havde været i arbejde i længere tid, og selv hvis man lagde til grund, at skadelidtes arbejdsgiver var meget rummelig, var det ikke konkret godtgjort, at skadelidte stod foran et indtægtstab. Det påberåbte »måske-tab« var altså rent hypotetisk; og hypotetiske tvister kan ikke indbringes for domstolene.

Når jeg alligevel fattede interesse for afgørelsen på et mere generelt plan, er det fordi det underliggende spørgsmål interesserer mig. For mens jeg er helt med på (og enig i), at »måske-krav« ikke kan bære en retlig interesse, kan jeg godt se argumentet for, at »overvejende-sandsynligt-krav« kan.

Leger man med tanken om en skadelidt, der ikke har lidt et tab, men med 99 procent sandsynlighed vil lide det, kan man (næsten) lægge til grund, at der kommer en tvist. Og des længere man venter, des ringere bliver vidnernes hukommelse. Det er konkret til ulempe for skadelidte (og gavn for skadevolder), men også domstolene har en interesse heri. Det er ikke uden, at det af motiverne til forældelsesloven fremgår, at reglerne (tillige) har til formål at værne domstolene mod at skulle afgøre meget gamle tvister, der ofte præges af bevisnød – og en dommer, som med sikkerhed ved, at han skal afgøre en erstatningstvist, vil alt andet lige foretrække at gøre det, mens forløbet kan belyses.

Selvom jeg også kan se modargumenterne, er jeg derfor personligt åben for, at vurderingen af den retlige interesse nuanceres, således at fremtidige krav kan prøves, hvis sandsynligheden for, at de opstår, er tilstrækkelig stor.

(Jeg er i tvivl om, hvad sandsynligheden skal være – også fordi man ikke i den virkelige verden kan sætte procenter på den slags. Men kravet må være en meget stor grad af sandsynlighed, og dette krav må anses for et selvstændigt bevisstema. Det er således en del af grunden til, at jeg er lydhør for den slags »måske-sager«, at bevisbyrden for kravets »sandsynlige opståen« vil påhvile sagsøger; og at domstolene derfor ved tvivl om kravets sandsynlighed kan afvise ud fra en *bevisvurdering*).

Samlet behandling og udsættelse af sager

U 2024.3384 V – om retsplejelovens § 345

Landsretten besluttede at udsætte en sag om opsigelse af en lejer i en almen bolig for at afvente en præjudiciel forelæggelse.

Opsigelsen var afgivet af boligforeningen med henblik på gennemførelse af den såkaldte Udviklings- og Helhedsplan for Gellerup og Toveshøj (der indebar opsigelse af et antal lejere med henblik på udvikling af boligmassen i bl.a. Gellerup). Planen var ultimativt et produkt af ghettopakken, og var konkret udarbejdet i henhold til en tidligere bestemmelse i almenboligloven, som havde til formål at afvikle ghettoområder.

Den pågældende præjudicielle forelæggelse var initieret af Østre Landsret i en sag om gennemførelse af en tilsvarende plan i Odense, og havde til formål at få afklaret, om hele systemet for omdannelse af ghettoområder (og den iboende definition af en ghetto) var i strid med ligebehandlingsdirektivet.

Afhængig af udfaldet af den præjudicielle forelæggelse var det muligt, at selve grundlaget for opsigelsen af lejeren bortfaldt, og Vestre Landsret fandt derfor, at sagen burde udsættes.

Afgørelsen er vist nok den første trykte, hvori en sag udsættes på at afvente en præjudiciel forelæggelse i en anden sag (U 2001.1535 H nærmer sig lidt. Her afventede man en afgørelse ved Den Europæiske Patentmyndighed. I FED 2000.113 Ø var sagen udsat for at afvente en sag ved EMD, og i U 2003.1897 Ø udsatte man sagen for at afvente en udenlandsk sag om samme tema).

Bevisførelse

U 2024.3333 Ø (FM 2024.25) – ensidigt indhentet erklæring ikke tilladt fremsendt til skønsmand

Vi napper endnu en afgørelse om fremsendelse af ensidigt indhentede erklæringer til en skønsmand, jf. fra de sidste måneder U 2024.2424 V (FM 2024.14), U 2024.2375 Ø (FM 2024.48) og FM 2023.148. De to første afgørelser er begge omtalt i mit seneste nyhedsbrev, hvor jeg undergav emnet en grundig analyse. Den vil jeg ikke gentage in extenso her, og som læser kan man derfor eventuelt genbesøge dette nyhedsbrev for en bredere kontekst.

Månedens tvist var opstået i en sag om isoleret bevisoptagelse, hvor den ene part ønskede at fremlægge en rapport udarbejdet af en kloakmester (sagens genstand var mulige mangler ved kloakarbejde).

Byretten tillod rapporten fremlagt, men landsretten nåede det modsatte resultat. Efter at have konstateret, at en skønsmand *som udgangspunkt* skal have adgang til alt materiale, vurderede landsretten konkret, at rapporten (der indholdsmæssigt kunne sidestilles med en skønserklæring) var egnet til at påvirke skønsmanden på utilbørlig måde, jf. retsplejelovens § 197, stk. 2, da denne »endnu ikke har haft mulighed for at foretage sin egen selvstændige vurdering«.

Rapporten kunne derfor *for tiden* ikke forelægges skønsmanden (hvori vel lægger, at rapporten – som sædvanligt – vil kunne fremlægges til brug for supplerende spørgsmål).

Den citerede præmis er jeg stor fan af, hvad faste læsere af mit nyhedsbrev vil vide. Den svarer helt til rationalet i FM 2023.148 (som jeg tidligere har rost) og bygger på et tankegods, som efter min opfattelse kan udledes af U 2022.97 H (at der er forskel på at sende materialet til en skønsmand før denne selv har dannet sig en mening, og at sende den senere i processen). Citatet svarer samtidig til praksis fra VBA, hvor linjen igennem flere år har været ret klar.

Det er imidlertid værd at notere, at resultatet *afviger* fra U 2024.2424 V og U 2024.2375 Ø, og afgørelsen bidrager derfor til den usikkerhed, jeg også beskrev i sidste nyhedsbrev – for selvom alle afgørelserne for så vidt kan rummes inden for samme generelle beskrivelse af gældende ret, står man tilbage med et indtryk af, at der ikke endnu er en klar linje for, hvor tilbøjelige retterne bør være til at afskære fremsendelsen af ensidigt indhentede erklæringer, som er indhentet inden sagens anlæg, til en skønsmand, der endnu ikke har vurderet sagen selv. (Som det fremgår, er det ikke en uenighed mellem Østre og Vestre, idet der fra begge findes en streng og en lempelig afgørelse).

Personligt hælder jeg til den linje, der synes at følge af FM 2023.148 og U 2024.2333 Ø, men for forudsigelighedens skyld håber jeg, at vi snart får en sag til Højesteret.

Frister, fristberegning og oprejsningsbevillinger

U 2024.3499 Ø (FM 2024.44) – beregning af fristens udløb (kl. 00:00)

Den her er lidt sjov.

Appellanten indleverede et kæreskrift klokken 00:00 på natten for fristens udløb, og spørgsmålet opstod derfor, om dette akkurat var rettidigt.

Mit eget intuitive gæt ville være nej (datoen er jo netop skiftet på det tidspunkt), og sådan så landsretten også på det.

Sagen udsprang konkret af konkursprocessen, men jeg kan ikke se, at fristberegningen skal være forskellig fra den civile

retspleje – og tilsvarende må beregningen her være den samme for alle regler. Klokken 23:59 er rettidigt, og kl. 00:00 (den følgende dag) er nogle sekunder for sent.

U 2024.4001 H – søgsmål efter udløb af lovbestemt frist (lov-hjemlet oprejsning)

Det følger af indfødsretslovens § 8 F, at sag om prøvelse af en afgørelse om fratagelse af indfødsret skal indbringes inden 4 uger. Sådanne frister skal overholdes, og i modsat fald er retsvirkningen almindeligvis, at sagen afvises (jf. også narratio i den ovenfor omtalte U 2024.3858 H).

I den konkrete lov var der imidlertid – hvad man vel trods alt hyppigt ser – hjemmel til at se bort fra fristoverskridelser i ganske særlige tilfælde (i stil med, hvad der i retsplejelovens § 372, stk. 2, gælder ved overskridelse af ankefristen), og i den konkrete sag fandt Højesteret, at det burde være resultatet, navnlig fordi der var væsentlig tvivl om afgørelsens faktuelle grundlag (og så er det altså indgribende at fratage en person statsborgerskabet).

Vurderinger efter denne type bestemmelser er naturligvis altid konkrete, og det er således ikke givet, at de samme hensyn kan inddrages i sager om retsplejelovens lignende regler. Men oprejsningen af de relevante forhold (»hvorfor den pågældende ikke har overholdt søgsmålsfristen, om vedkommende har indbragt sagen for domstolene i rimelig tid efter at være blevet bekendt med afgørelsen, og om det efter de foreliggende oplysninger er betænkeligt at anse [afgørelsen for rigtig]«) lyder trods alt bekendt.

Anke- og kærebegrænsninger

FM 2024.32 – om retsplejelovens § 389, stk. 2 i sag omfattet af dødsboskifteloven

Det følger af dødsboskiftelovens § 98 og § 105, at retsplejelovens regler finder anvendelse på skifterettens afgørelser (med de ændringer, som fremgår udtrykkeligt af loven eller følger af forholdets natur).

Heraf følger også, at skifterettens afgørelser kun kan ankes eller kæres, hvis de almindelige betingelser er opfyldt, og sagen hører derfor umiddelbart til i det procesretlige nyhedsbrev.

Efter et forlig i en tvist anlagt af en kreditor mod boet, hvorved boet anerkendte kravet, anså skifteretten kreditoren for den vindende part, jf. retsplejelovens § 314, jf. § 312 (der i medfør af dødsboskiftelovens § 98 også gælder).

Denne afgørelse kærede boet (det fremgår ikke med hvilken påstand. At boet blev anset for tabende part virker helt oplagt, og det tilkendte beløb så ikke usædvanligt ud. Nuvel...

Udfordringen var imidlertid, at boet ikke havde fået tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, og da sagen drejede som om sagsomkostninger med et beløb på under 20.000 kr., blev sagen afvist.

(Bobestyren havde oplyst, at der var ansøgt ved Procesbevillingsnævnet – og jeg forstår derfor forløbet sådan, at den direkte kære var indgivet »for alle tilfælde«, dvs. for det tilfælde at der var fri appel. Nu er det så slået fast, at retsplejelovens § 389, stk. 2, gælder, og bobestyren kan så afvente sagens behandling ved Procesbevillingsnævnet).

Sagsomkostninger

U 2024.3610 V – sagsomkostninger i isoleret bevisoptagelse

Vi starter afsnittet med en kendelse, der illustrerer vurderingen af, hvem der har »vundet« en sag om isoleret bevisoptagelse (praksis herom er righoldig, og emnet får derfor hvert år sit eget afsnit i min Almanak. Se fra de seneste år U 2024.1318 H, U 2023.2147 V (FM 2023.26), U 2023.5169 V, FM 2023.48, FM 2022.108, U 2022.1095 V, U 2021.4524 H, FM 2021.2 og FM 2021.19).

I månedens afgørelse var baggrunden en tvist om, hvorvidt et byggeri havde medført skader på naboejendommen. Af skønserklæringen fremgik overordnet, at byggeriet havde medført ændrede vindpåvirkninger af naboejendommen, og at naboejendommen havde været utilstrækkeligt funderet. Skønserklæringen gav derimod ikke grundlag for at konkludere, at der var begået fejl i forbindelse med byggeriet.

Landsretten fandt under disse omstændigheder, at ingen af parterne havde fået mest medhold, og ophævede derfor omkostningerne.

(Afgørelsen er i øvrigt værd at læse for landsrettens præmisser, der indeholder en fin og kondenseret beskrivelse af retsstillingen i den slags tvister).

U 2024.3382 V (FM 2024.53) – sagsomkostninger i isoleret bevisoptagelse (flere parter)

Den næste afgørelse var vanskeligere (ikke at vurderingen af, om en rekvirent skal tilkendes oplysninger er let). Her var nemlig yderligere spørgsmål om håndteringen af flere parter i en sag om isoleret bevisoptagelse.

Sagen var anlagt af A og B (købere af en lejlighed) mod C (håndværker), der adciterede D (sælger) fra sagens begyndelse. Ved den efterfølgende skønserklæring blev det vurderet, at lejligheden var behæftet med væsentlige mangler, og A og B blev derfor (med rette) anset for de vindende parter.

I byretten pålagdes C og D *in solidum* at betale omkostninger til A og B, hvilket alle parter kærede (A og B ville have mere).

(Landsretten kunne starte med at afvise C's kære, idet C blot havde nedlagt selvstændig påstand i et kæresvarskrift (det ved vi alle sammen godt, at man ikke kan...)).

Landsrettens præmisser er både grundige og læseværdige.

Om det første spørgsmål (udmålingen til A og B) skriver landsretten, at der med skønserklæringens værdiansættelse af manglerne kan findes et udgangspunkt i de vejledende salærtakster. Disse omfatter – som landsretten også skriver – proceduresager, og hvis man vil tage udgangspunkt heri, må der derfor foretages en korrektion.

Den præcise formel fremgår ikke, men det kan konstateres, at landsretten udmåler 50 % af det midterste beløb i intervallet, så man ikke det har været det omtrentlige regnestykke. Det vil i givet fald harmonere med, at der i praksis om sager, der hæves, er en tilbøjelighed til at give ½ salær, hvis der i sagen er gennemført syn og skøn (man kunne så indvende, at der i en retssag med *syn og skøn* ofte vil have været større arbejde, end i en sag om isoleret bevisoptagelse. Der er jo – antageligt – også skrevet noget om sagens øvrige spørgsmål).

Om det andet spørgsmål (forholdet mellem C og D) indleder landsretten med at konstatere, at de to parter *ikke er procesfæller, jf. retsplejelovens § 317*, og at der derfor skal fastsættes særskilte omkostninger. Det er utvivlsomt rigtigt, jf. U 2016.695 H, der kan overføres 1:1 på sagen.

(»Da der er tale om en sag om isoleret bevisoptagelse, hvor det endnu er uvist, om der er grundlag for at anlægge en egentlig retssag mod en eller flere af de skønsindstævnte, finder Højesteret endvidere, at de tre skønsindstævnte ikke kan anses for at være procesfæller i retsplejelovens § 317's forstand.«)

Omkostningerne blev herefter i stedet fordelt med halvdelen til hver af C og D.

Endelig tog landsretten stilling til, om der var grundlag for at lade D *friholde* C (det havde C påstået). På dette spørgsmål tog landsretten samme vej, som Østre Landsret kort forinden havde trådt i U 2024.3382 Ø – om end med en sprogligt lidt anderledes begrundelse. Vi har derfor nu praksis fra begge landsretter der siger, at der *ikke er hjemmel til, i en sag om isoleret bevisoptagelse, at pålægge en adciteret at friholde den skønsindstævnte (eller omvendt)*.

Afgørelsen er eksemplarisk begrundet, og langt hen ad vejen kan jeg blot henvise til landsrettens udlægning af gældende ret. På et enkelt punkt er jeg dog lidt i tvivl – og det er i forhold til fordelingen af omkostninger. For i sagen var det C, der havde adciteret D, og selvom D var part, bestod der derfor

ikke et partsforhold mellem A og B på den ene side og D på den anden.

I en civil sag ville konsekvensen have været, at A og B ikke kunne tilkendes omkostninger fra D, jf. U 2005.2677 Ø.

Når landsretten nu nåede til, at der ikke kunne indrømmes et friholdelseskrav mellem D og C, kan jeg godt forstå, at man ikke gik den vej. Det ville have ført til, at C skulle bære de fulde udgifter, selvom både D og C muligt kunne pålægges et ansvar.

Men om det er helt stringent, kan jeg være i tvivl om. Man kunne jo overveje, om ikke løsningen i stedet var at udmåle de fulde omkostninger mellem A og B på den ene side og C på den anden side, og så lave en særskilt omkostningsudmåling mellem C og D (der i kraft af adcitationen kunne anses for rekvirent og indstævnte i deres indbyrdes forhold). Selvom D ikke kunne pålægges at friholde, kunne man i det opgør nok have taget højde for udfaldet i »hovedsagen«, sml. U 1999.230 H og U 1999.229 H.

Det er i hvert fald spørgsmål, som det er værd at overveje, og det er derfor også et emne jeg planlægger at behandle på ny, når jeg genbesøger denne afgørelse i forbindelse med arbejdet med min almanak.

U 2024.3638 V – sagens værdi ved udmåling af sagsomkostninger

I den tredje afgørelse bevæger vi os over i de almindelige civile sager og mere konkret over i spørgsmålet om, hvad sagens værdi er (i en ret simpel situation).

Sagsøger havde i en sag om *anerkendelse af erstatningsansvar* skønnet sagens værdi til 275.000 kr. i stævningen. Efter at sagsøger havde fået medhold i ansvarsspørgsmålet, indgik parterne *forlig om betaling af 25.000 kr.* i erstatning.

Med henvisning hertil kærede sagsøgte omkostningsudmålingen, idet denne mente, at sagens værdi burde have været 25.000 kr.

Heri var landsretten ikke enig (og det forstår jeg udmærket). Sagen var som anført skønnet til en værdi på 275.000 kr., og der er intet der tyder på, at sagsøgers skøn ikke var reelt.

Sagsøgte havde under sagen *ikke* gjort indsigelse mod værdien, og da sagen blev afgjort, var det derfor ret åbenbart den rigtige værdi. At parterne *bagefter* indgik et forlig, ændrer ikke herpå (når vi er uden for de rene omgælses tilfælde), og det var derfor helt berettiget, at byretten fulgte hovedreglen om, at sagsomkostninger skal udmåles ud fra samme værdi, som parterne har angivet under sagens behandling og betalt rets- og berammelsesafgift af.

(Afgørelsen indeholder i øvrigt en sætning, som fik mig til at tænke på FM 2024.36, der er analyseret i det seneste nyhedsbrev. I begge sager skriver landsretten nemlig som led i bedømmelsen (med lidt forskellige ord), *at når byrettens materielle afgørelse ikke er anket, må denne lægges til grund ved prøvelsen af omkostningsudmålingen*. Det er værd at huske på, hvis man som part ønsker at fremføre argumenter, der knytter sig til sagens realitet).

U 2024.4183 H – om retsplejelovens § 312, stk. 3

Jeg slutter som altid med de afgørelser fra Højesteret, hvor omkostningsudmålingen ikke blot er »i henhold til de vejledende takster« (og i denne måned en enkelt sag om et »beslægtet« tema).

Vi starter i retsplejelovens § 312, stk. 3, og det er i en sagstype, som har tegnet sig for broderparten af disse gennem de seneste år.

Sagen vedrørte – som U 2023.307 H og Højesterets dom af 30. november 2023 – brugen af 15 %-reglen. SKAT vandt, borgeren tabte, men sagsomkostningerne blev under henvisning til sagens karakter og betydning ophævet.

Når man læser afgørelsen, kan man nok med fordel erindre, at jeg ved flere tidligere lejligheder har haft anledning til at omtale afgørelser om ikke at henvise sager om værdiansættelsescirkulæret til landsretten under henvisning til, at der allerede er verserede sager om samme principielle spørgsmål.

Selvom ophævelse af omkostninger ingenlunde bør være en automatreaktion, vil det, når enkelte sager på denne måde bliver prøveballoner på et retsområde, ofte kunne opleves som rimeligt, at omkostningerne ophæves, hvis sagen tabes af borgeren.

U 2024.4206 H – sagsomkostninger i sag med stor værdi

Videre til en sag, hvor den ikke-takstmæssig udmåling skyldtes, at sagens værdi oversteg de vejledende takster. Når det er tilfældet, skal udmålingen i højere grad foretages skønmæssigt under hensyntagen til bl.a. sagens karakter og det med sagen forbundne arbejde, jf. U 2019.2639 H og U 2021.215 H.

I den her omtalte afgørelse (en sag med udspring i Panama Papers) fik Skatteministeriet medhold i et krav om, at en overførsel på godt 22 mio. kr. skulle beskattes. Sagen verserede i alt lidt under 3 år (for alle instanser) og fremstår ved læsning af dommen som relativt kompliceret, navnlig i sit faktum. Det fremgår omvendt ikke, at der i sagen var sagkyndig bevisførelse, ligesom det ikke fremgår hvor mange dage, sagen blev hovedforhandlet. Det gør præjudikatet mindre anvendeligt.

Konstateres kan det under alle omstændigheder, at Højesteret efter et samlet skøn tilkendte Skatteministeriet 375.000 kr. for sagens behandling ved Højesteret.

Det er et beløb, som ligger en anelse over det øverste spænd i landsretspræsidenternes vejledende takster, men omvendt (og ikke overraskende) væsentligt under de to ovennævnte sager.

U 2024.3306 H – ingen sagsomkostninger til selvmøder

Man kan nok argumentere for, at denne afgørelse bare er »business as usual«, men da jeg kan lide at være grundig, nævner jeg den lige.

I en sag om (påstået) overtrædelse af forskelsbehandlingsloven havde det sagsøgte firma optrådt som selvmøder, og selvom virksomheden blev frifundet i tre instanser, skulle der derfor ikke udmåles sagsomkostninger.

U 2024.3847 H – om omfanget af sagsomkostningsdækning fra LG

Vi slutter som lovet emnet med en sag i periferien.

Spørgsmålet var i sagen, med hvilket beløb, LG skulle dække udgifterne, efter en arbejdsgiver var gået konkurs under behandlingen af en ansættelsesretlig tvist.

Twisten var således ikke civilprocesretlig. Omvendt optræder LG i ganske mange sager, og det er derfor praktisk at vide, at Højesteret nu har tiltrådt LG's egen »mangeårige praksis«, hvorefter LG kun dækker sagsomkostninger forholdsmæssigt svarende til, hvor stor en del af den materielle tvist, der er dækket.

I den konkrete sag dækkede LG et lønkrav men ikke et krav på godtgørelse for manglende ansættelsesbevis. Lønkravet udgjorde 57 procent af domsbeløbet, og LG dækkede derfor 57 procent af de tilkendte sagsomkostninger.

(Som det udtrykkeligt fremgår af afgørelsen, var den underliggende sag U 2020.2419 H, faktisk ikke helt uinteressant. Den afgørelse er analyseret i Almanakken 2020, s. 163.)

Øvrige spørgsmål

U 2024.3858 H – om håndteringen af en parts dødsfald (indtræden i sag om fratagelse af statsborgerskab)

En særegen men også instruktiv sag om håndteringen af dødsfald.

Kort fortalt var baggrunden, at en borger fik frataget sit statsborgerskab efter en rejse til Syrien. Denne afgørelse indbragte borgeren for domstolene, hvor tvisten ultimativt blev indbragt for Højesteret (sagen endte ved Højesteret som et *kæremål*, fordi byretten havde *afvist sagen* under henvisning til, at borgeren havde overskredet en frist i indfødsretsloven. Landsretten havde ved kendelse stadfæstet denne afvisningsdom, og kendelsen var så indbragt for Højesteret).

Under sagens behandling kom det frem, at borgeren nogle måneder inden kæren til Højesteret var afgået ved døden, og Højesteret rejste derfor spørgsmålet, om hans dødsbo kunne indtræde i sagen.

Den retlige ramme for vurderingen er dødsboskiftelovens § 107, stk. 1, der giver boet mulighed for at indtræde i verserede sager.

Af interesse for procespraktikere starter Højesteret med at fastslå, at det ikke automatisk skal føre til afvisning, at der er foretaget processkridt efter dødsfaldet men inden boets erklæring (konkret kunne boet altså godt give meddelelse om indtræden efter sagen var kæret, selvom dette – med urette – var sket i den afdødes navn).

Bestemmelsen fordrer imidlertid samtidig, at sagen vedrører et krav, som (nu) tilkommer boet – og da boet består af den afdødes *aktiver og passiver*, omfattes en sag om statsborgerskab ikke heraf. Sagen blev derfor afvist.

U 2024.4016 H – om telefonforkyndelse, jf. retsplejelovens § 158

Sagen er en straffesag, men bestemmelserne om forkyndelse er fælles for civile- og straffesager, og den er derfor også værd at kende for læserne af nyhedsbrevet.

Anklagemyndigheden havde i en sag mod tre russiske statsborgere, der var frifundet i by- og landsret, foretaget telefonforkyndelse af anken. Dette på trods af, at de pågældendes bopæl var kendt.

Når det er tilfældet, følger det imidlertid af retsplejelovens § 158, at forkyndelse *skal* ske ved brevforkyndelse (eller i overensstemmelse med en relevant konvention eller det pågældende lands retsorden). Der kan med andre ord ikke foretages telefonforkyndelse for personer med kendt bopæl i udlandet.

(Se om den omvendte situation – altså sager, hvor den pågældende har "ukendt" bopæl i udlandet – den i februar omtalte U 2024.1531 V.)

U 2024.3832 H – inhabilitet i en straffesag

Endnu en straffesag, og her med et indhold, som kun berettiget en meget kort omtale.

Efter en indledende (og velkendt) beskrivelse af det dobbelte formål med retsplejelovens § 61 (der gælder både i civile og straffesager) fandt Højesteret, at en dommer, der tidligere havde truffet afgørelse om varetægtsfængsling, var inhabil i en efterfølgende sag om erstatning for uberettiget varetægtsfængsling.

Højesterets præmisser beskæftiger sig mest med spørgsmålet om en dommers mulige medvirken i straffesager (eller beslægtede spørgsmål) efter, at samme dommer har truffet afgørelse om varetægtsfængsling. Det er en særegen (og velbelyst) sagstype, og selvom hjemlen er den fælles bestemmelse i § 61, er afgørelsen derfor ikke værd at koge meget suppe på i en civilprocesretlig sammenhæng.

Publicerede afgørelser

I juni har Ugeskriftet, Fuldmægtigen og de øvrige tidsskrifter trykt følgende afgørelser, der er omtalt i mit nyhedsbrev for maj samt tidligere nyhedsbreve som angivet:

- U 2024.3667 H – om retsplejelovens § 368 a i forældremyndighedssag
- U 2024.3803 H – om retsplejelovens § 312, stk. 3
- FM 2024.9 (U 2024.2293 V) – om formuleringen af genstanden for syn og skøn (ved isoleret bevisoptagelse) (maj)
- FM 2024.12 (U 2024.2015 V, T:BB 2024.341) – retsplejelovens § 94, stk. 3 gælder ikke i boligretssager (april)
- FM 2024.14 (U 2024.2424 V) – ensidig erklæring indhentet inden sagens anlæg (maj)
- FM 2024.21 (U 2024.2557 Ø) – fuldbyrdelse af svensk dom (maj)
- FM 2024.28 (U 2024.2957 Ø) – afvisning på "forventning" om ikke-iagttagelse af advokatpåbud underkendt (maj)
- FM 2024.42 (U 2024.2253 Ø) – om området for retsplejelovens § 389 a (april)

Ny litteratur

Der kom ikke i juni nye artikler om procesretlige spørgsmål, men for den absolutte fuldstændighedsskyld kan det nævnes, at der i U 2024 B s. 107 ff. er trykt en anmeldelse af bogen »EU Climate Change Litigation – Challenges for Private Party Standing« (en nylig ph.d.-afhandling om private parters søgsmålsadgang i annulationsøgsmål om klimaforandringer efter EU-retten).

Så fik vi vist også det hele med.

Kristian Torp
E, kto@holst-law.com
T, +45 8934 1162
M, +45 3010 2223